

Ote: Maakuntahallitus 06.11.2023 § 165 Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta

Pykälä 165 Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta 1

Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) on nykyisin säädetty kaavan esitystavasta siten, että kaavaa esitetään kartalla ja kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Vuoden 2024 alussa voimaan tulevan maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen mukaan kaavat laaditaan valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa. Tämä muuttaa kaavan sisällön ja esitystavan määrittelyä siten, että jatkossa kaavat koostuvat kaavakohteista ja -määräyksistä. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteentoimivasta tietomallimuodosta sekä kaavakohteiden ja -määräysten vakimuotoisesta esitystavasta.

Ympäristöministeriön asetuksella on tarkoitus säätää tietomallimuodossa laadittavan kaavan tekniset vaatimukset, joilla varmistetaan koneluettavien kaavatietojen yhteentoimivuus sekä kaavamääräysten ja kaavakohteiden vakimuotoinen esitystapa. Lisäksi kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen korvaamisella uudella asetuksella varmistettaisiin, että tietomallimuotoisesti laadituissa kaavoissa käytetään kaavakohteiden ja kaavamääräysten visualisoinnissa kansallisesti yhteneväistä kuvaustekniikkaa.

Aineistoon voi tutustua lausuntopalvelussa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=afda9423-2449-44a0-804c-21820f3fd81f>

Liitteessä 4 maakuntakaavaa koskeva esitystapaluettelo alkaa sivulta 46.

Päätösesitys.

Maakuntajohtaja Ahonen:

Maakuntahallitus päättää antaa ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon koskien asetusluonnosta yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta.

Pirkanmaan liitto pitää hyvänä, että kaavoituksen tietoaineistoja pyritään digitalisoimaan. Samalla Pirkanmaan liitto kuitenkin muistuttaa, että työssä lähtökohtana tulee olla laadukkaan suunnittelun tukeminen. Laadukkaaseen suunnitteluun kuuluu paikallisten tarpeiden huomioon ottaminen ja aineiston selkeys osallisille.

Pirkanmaan liitto pitää huolestuttavana, että tietomallin kumppanitestaus alkaa vasta asetuksen laatimisen jälkeen. Tietomallin koodistoja tai esitystapaa ei ole testattu käytännön esimerkeillä lainkaan. Niiden sopivuutta maakuntakaavoituksen tarpeisiin ei ole millään tavoin varmennettu. Tämä osoittaa huonoa valmistelutapaa ja selvästi puutteellista vaikutusten arviointia.

Maakuntien liitot ovat läpi valmisteluprosessin korostaneet, että tietomallin tai esitystapakirjaston ei tule rajoittaa kaavan sisällöllistä suunnittelua. Maakuntakaavojen kehittämisen osalta on viime vuosina valtakunnallisesti korostetusti tuotu esiin ”lentokorkeuden nosto” sekä strategisissa kysymyksissä pitäytyminen. Nyt esitetty esitystapakirjasto antaa kuitenkin erittäin suppeat mahdollisuudet kehittää maakuntakaavan merkintätapoja ja sisältöjä. Erityisesti kehittämisperiaatemarkintöjen luettelo on erittäin rajallinen, eikä sovellu nykyisten käytössä olevien merkintöjen kirjoon. Erityisenä huomiona mainittakoon elinkeinotoiminnan / työpaikkatoimintojen kehittämisen kohdealueet.

Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että jatkossakin osallisille tarkoitettu kaava-aineisto voidaan laatia parhaiten tarkoitukseen sopivalla visualisoinnilla, riippumatta tietomalliin syötettävästä datasta. Kaavoituksen asiakas on lähtökohtaisesti ihminen, ei kone.

Pirkanmaan liitto muistuttaa, että kaavamääräyksen tekstisisältö on maakuntakaavoissa merkittävin osa kaavan sisältöä. Ilman suunnittelu- tai suojelumääräystä tai kehittämissuosituksia maakuntakaavan kartta ei kerro juuri mitään. Tietomallin laadinnassa on ilmeisesti painotettu asemakaavatasoisen suunnittelun tarpeita. Laajoihin strategiaan merkintöihin esitetty tietomalli vaikuttaa soveltuvan huonosti, eikä siinä tunnisteta keskeisen kaavasisällön ydintä.

Aiemmin ympäristöministeriön oppaalla annetut esitystapaohjeet siirtyvät nyt osaksi asetusta. Myös jatkossa on tarpeen voida reagoida nopeastikin suunnittelun tarpeisiin ja muuttaa esitystapoja esimerkiksi uusien suunnittelukysymysten puuttuvien merkintöjen osalta. Lisäksi jatkossa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, millaisten merkintöjen kanssa on käytettävä erityistä harkintaa. Tällaisia ovat esimerkiksi paikkatietomuodossa esitettävät puolustusvoimien toimintaan tai kriittiseen infrastruktuuriin liittyvät merkinnät.

Pirkanmaan liitto toteaa, ettei asetusta tulisi hyväksyä ennen sen aitoa testaamista käytännön esimerkein.

Päätös.

Maakuntahallitus päätti antaa ympäristöministeriölle esityksen mukaisen lausunnon koskien asetusluonnosta yhteentoimivassa tietomallimuodossa laadittujen kaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta.

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU

hallintosihteeri Kuutilo Susanna 08.11.2023

Lisätietoja:

Suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen p. 044 422 2264

ruut-maaria.rissanen@pirkanmaa.fi

Otteen oikeaksi todistaa

virallisesti Tampereella 08.11.2023

Pöytäkirjanpitäjä